

МЕЦЕНАТСТВО МЕДІЧІ ЯК ФАКТОР КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ФЛОРЕНЦІЇ

Роль Медічі в епоху Ренесансу не знає паралелей у світовій історії. Двоє Медічі зійшли на папський престол, дві жінки з цього роду стали королевами Франції, ще троє були герцогами. Їхнє заступництво поширювалося на багатьох геніїв того часу, у тому числі Мікеланджело, Галілея та Ботічеллі. Близьк їхньої флорентійської архітектурної спадщини і до сьогодні засліплює туристів: вілла Кафаджіоло і монастир Сан-Марко, базиліка Сан-Лоренцо та грандіозні палаци-резиденції герцога Козімо де Медічі [2, с. 15].

Зарубіжна історіографія європейського Ренесансу дає ґрунтовне уявлення про меценатську діяльність родини Медічі. Зокрема, це робота Пола Стратерна «Медічі: Хрещені батьки Ренесансу», праця Андре Шастеля «Мистецтво та гуманізм у Флоренції часів Лоренцо Прекрасного» та робота Стефана Цяра «Великі династії світу Медічі» [2; 3; 4].

Характеризуючи меценатську політику родини Медічі, можна виділити декілька основних етапів: перший – початок масштабної меценатської діяльності Козімо Медічі, побудова палаців та церков, намагання зробити мистецтво публічним; другий – протекція мистецтву за часів Лоренцо Медічі, який надавав перевагу збиранню приватних колекцій та поширенню свого впливу як знавця мистецтва; третій – меценатська діяльність родини Медічі у Римі за часів перебування на папському престолі Джуліо Медічі; четвертий – повернення Медічі у Флоренцію та меценатська діяльність Козімо I Медічі; п'ятий – меценатська діяльність Катерини Медічі, королеви Франції [3, с. 35].

Першим кроком масштабної меценатської діяльності була розбудова Козімо Медічі церкви Сан-Лоренцо. Ця спроба взяти на себе фінансування будівництва великої церкви була безпрецедентною і не мала аналогів у попередні століття [3, с. 59].

Козімо Медічі був покровителем флорентійських гуманістів. Саме за його протекції було засновано Флорентійську Платонівську Академію на віллі в Кареджі [1, с. 38]. Важливим досягненням цього закладу був переклад книг Платона та неоплатоніків латиною, здійснений Марсіліо Фічіно. Флоренція стала центром тяжіння для прибічників гуманістичних ідей, які з'їжджалися до цього міста з багатьох куточків Апеннінського півострова [1, с. 47].

За сприяння родини Медічі було створено публічну бібліотеку в монастирі Сан-Марко за проектом Мікелоццо ді Бартоломео. До цієї бібліотеки увійшли книги з колекції Медічі та колекції, зібрані гуманістом Ніколо Нікколі. Колекція Нікколі, що складалась з більш ніж 800

примірників, разом із книгами, зібраними представниками родини Медічі, стала основою відкритої в 1444 р. публічної бібліотеки. За даними з каталогу бібліотеки Сан-Марко, в XVI ст. вона налічувала 1232 позиції [5, с. 108].

За правління Лоренцо Медічі, який небагато уваги приділяв будівництву споруд, єдиною визначною спорудою була вілла родини Поджо а Кайяно, побудована у 1485–1486 роках. Проте, Лоренцо фінансував реставрацію будівель. Так, після того як Бенедиктський будинок Le Murate у кварталі Санта-Кроче зазнав пошкоджень від пожежі, Лоренцо виділив п'ять тисяч флоринів на його відбудову [4, с. 265].

Варто також зазначити, що традиція меценатства та опіки мистецтва збереглася і в діяльності нащадків Козімо та Лоренцо, вийшовши далеко за межі Флоренції. Так, Джуліо Медічі опікувався гуманістами та розвитком мистецтва у Римі, Катерина Медічі, котра у 1547 році стала королевою Франції, збирала при своєму дворі зразки європейського мистецтва.

У Флоренції мистецтвом продовжували опікуватись інші представники родини Медічі. Про меценатську діяльність Козімо I Тосканського збереглися свідчення у автобіографії Бенвенуто Челліні. Його син Франческо I заснував Академію делла Круска для створення граматики італійської мови. Козімо II запросив Галілео Галілея займатися наукою у Флоренції [2, с. 462].

Отже, протекція мистецтву родиною Медічі відіграла важливу роль у перетворенні Флоренції на один із центрів італійського Відродження. Діяльність найвпливовішої на той час флорентійської родини значною мірою допомогла розвитку талантів та підвищенню майстерності багатьох митців, чия творчість та культурний спадок зумовили появу в історичній хронології нового періоду, відомого як доба Відродження.

Список використаних джерел

1. Кудрявцев О. Меценатство как политика и как призвание: Козимо Медичи и флорентийская платоновская академия. Культура Возрождения и власть / О. Кудрявцев. – М., 1999. – С. 37–49.
2. Стратерн П. Медичи. Крестные отцы Ренессанса / Стратерн П.; пер. с англ. Н. Анастасьева. – М.: Лстрель, 2010. – 509 с.
3. Цяра С. Великие династии мира. Медичи / Цяра С. – М.: АРИА-АиФ, 2012. – 100 с.
4. Шастель А. Искусство и гуманизм во Флоренции времен Лоренцо Великолепного. Очерки об искусстве Ренессанса и неоплатоническом гуманизме / Шастель А.; пер. с фран. Н. Н. Зубков. – М.: Университетская книга, 2001. – 720 с.
5. Шюре Э. Пророки Возрождения / Шюре Э. – М.: Искусство, 2001. – 334 с.